

Hvad viser drænvandsundersøgelserne 2011- 2014

Kristoffer Piil
SEGES

STØTTET AF
promilleafgiftsfonden
for landbrug

Hvad viser drænvandsundersøgelserne

- Hvordan er undersøgelsen lavet?
- Hvad er undersøgelsens hovedresultater
- Hvad kan undersøgelsen bruges til?

Foto: Anna Birgitte Thing, LandboNord

Måleprogram

- Prøvetagning i ca. 700 drænudløb, drænbrønde, pumpestationer og afvandingsgrøfter over tre år

Total nitrogen (TN)

Nitrate ($\text{NO}_3\text{-N}$)

Ortho-P

- Tre prøver årligt pr. dræn (Nov., Jan., Mar.)

Afstrømningen er ikke bestemt

- Mål i vandplaner o.l. er sat i forhold til mængden af N, ikke koncentrationen af N
 $8 \text{ mg pr. liter} \times 100 \text{ mm} = 8 \text{ kg pr. ha}$
 $8 \text{ mg pr. liter} \times 350 \text{ mm} = 25 \text{ kg pr. ha}$
- Mangel på afstrømningsmåling er undersøgelsens største svaghed
- Identificere prøver med risiko for stort kvælstoftab - godt screeningsværktøj
- Stille kritiske spørgsmål

Hovedresultat

	2013/14 n=201	2012/13 n=391	2011/12 n=294	Gns. tre år n= 295
	Total-N	Total-N	Total-N	Total-N
	mg pr. liter			
Gennemsnit	7,9	8,0	6,9	7,6

LOOP højbund = ~13 – 15 mg N pr. liter

LOOP lavbund = ~7 mg N pr. liter

Vandløb = ~4 mg N pr. liter

Naturvandløb = ~1,3 mg pr. liter

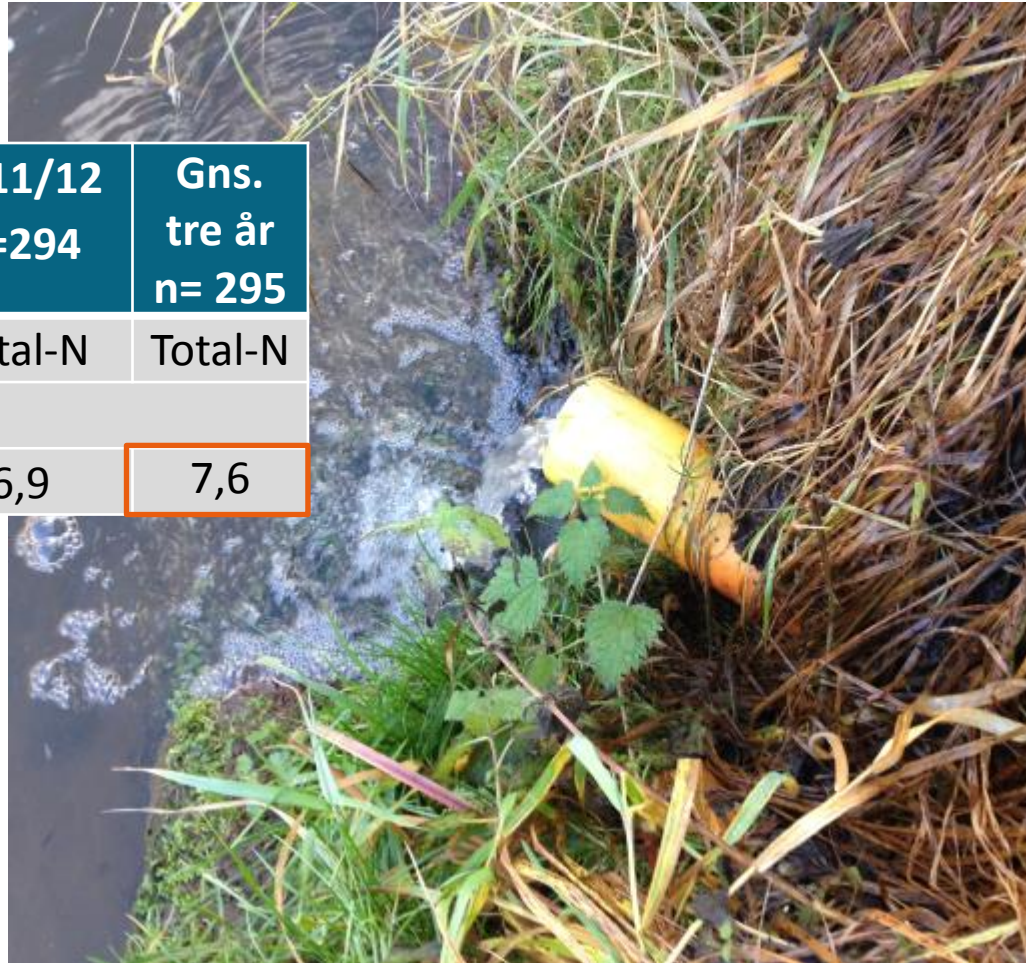
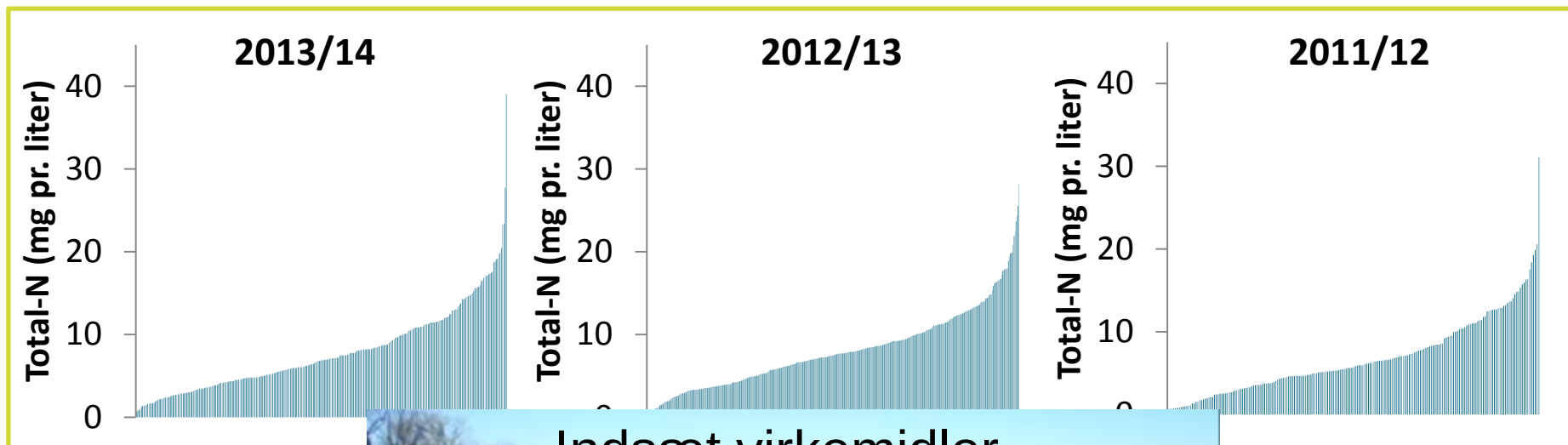

Foto: Anna Birgitte Thing, LandboNord

Variation i kvælstofkoncentrationer

Indsæt virkemidler
hvor problemet er!

Geografisk variation

Årsmiddelnedbør 1961-1990

	Gns. tre år	
	Antal	Total-N
Georegion		mg N pr. liter
Thy	24	6,4
Nordjylland	79	6,6
Vestjylland	41	7,0
Himmerland	29	8,3
Djursland	9	6,7
Midtjylland	23	7,4
Østjylland, Fyn, Sjælland og øvrige øer	82	8,9
Nordsjælland	4,3	10,5
Bornholm	2,3	10,8

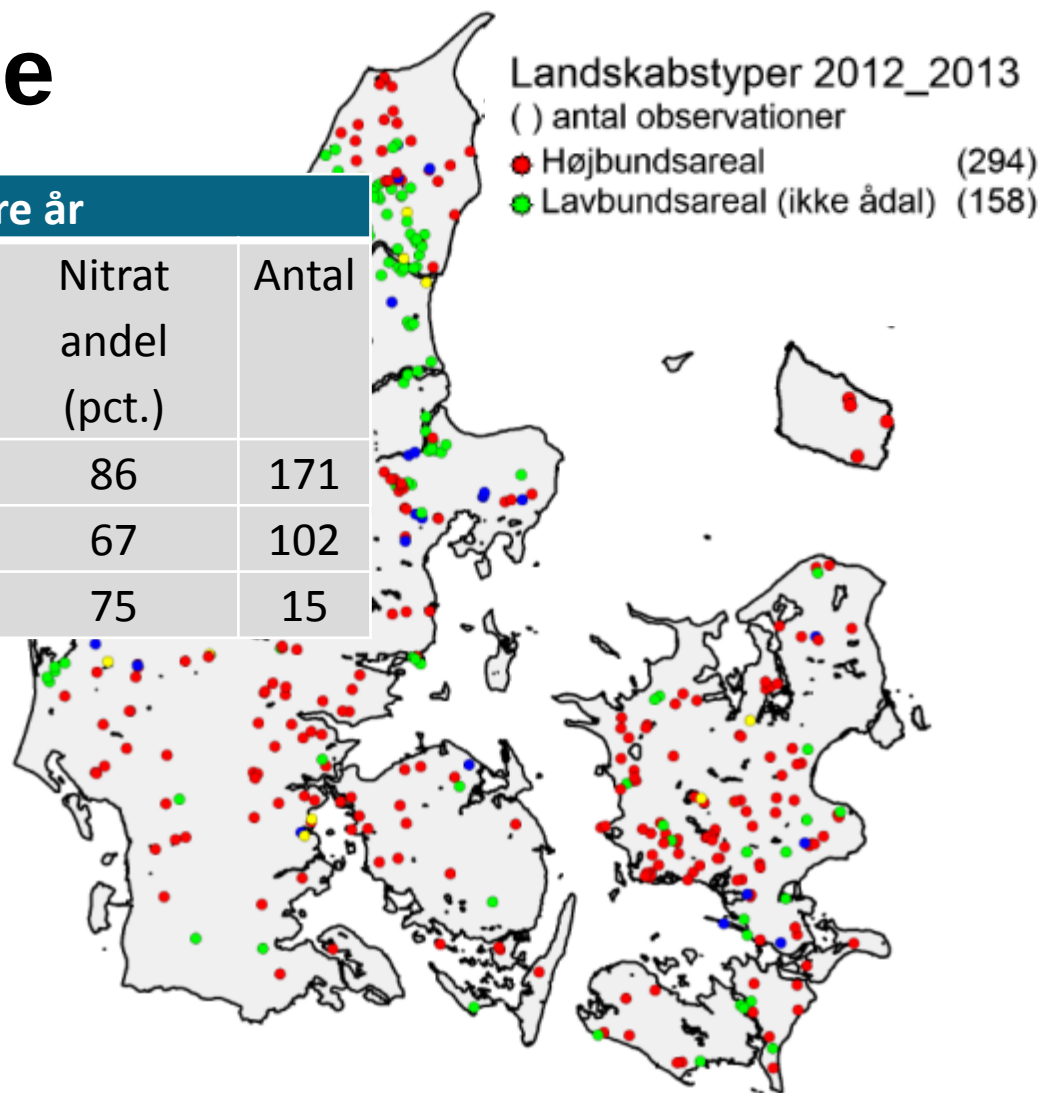
- Nedbør
- Landskabstyper
- Jordtype
- Forskellige sædskifter
- Type af drænsystem

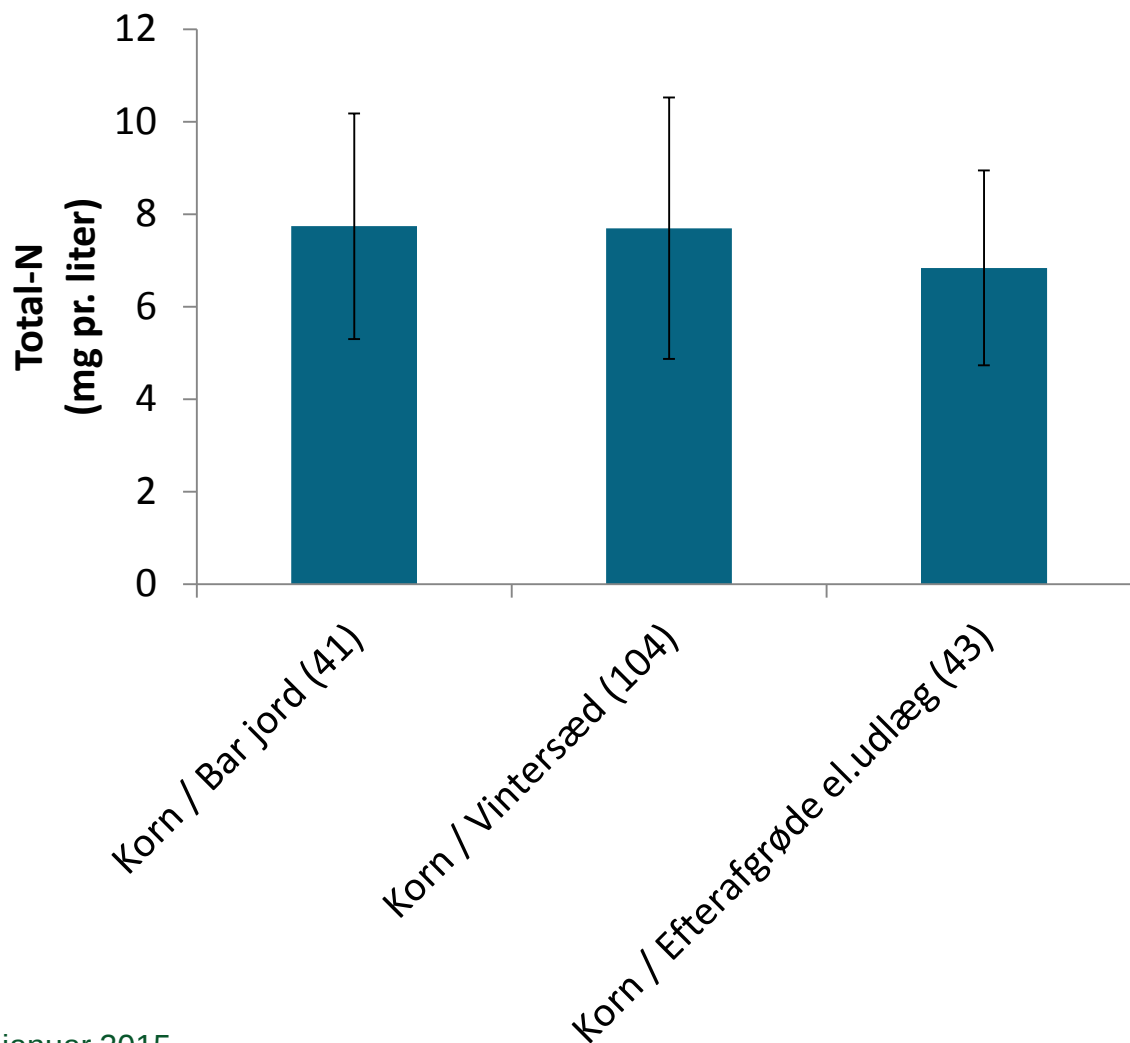
www.djfgeodata.dk

Landskabstype

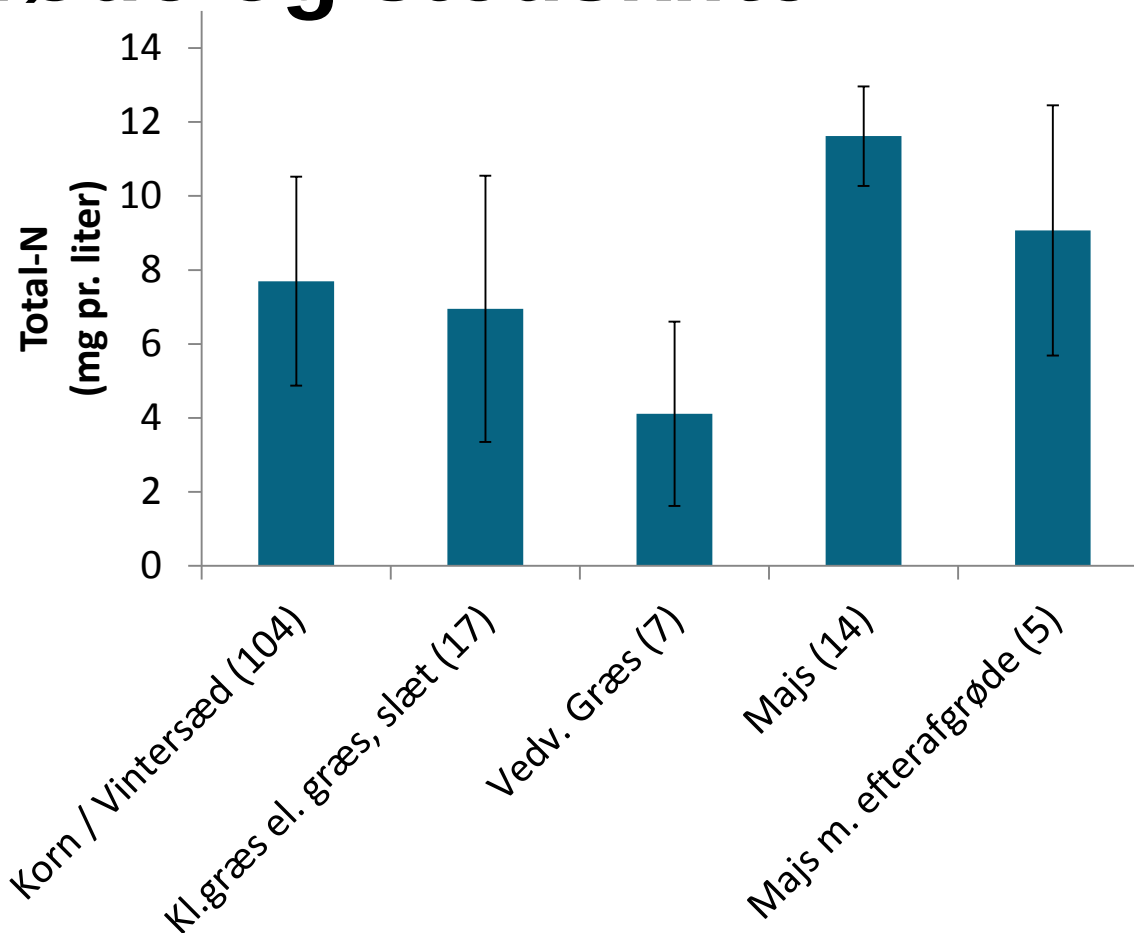
Landskabstype	Gns. tre år		
	Total-N (mg pr. liter)	Nitrat andel (pct.)	Antal
Højbund	8,4	86	171
Lavbund, ikke ådal	6,2	67	102
Lavbund, ådal	7,6	75	15

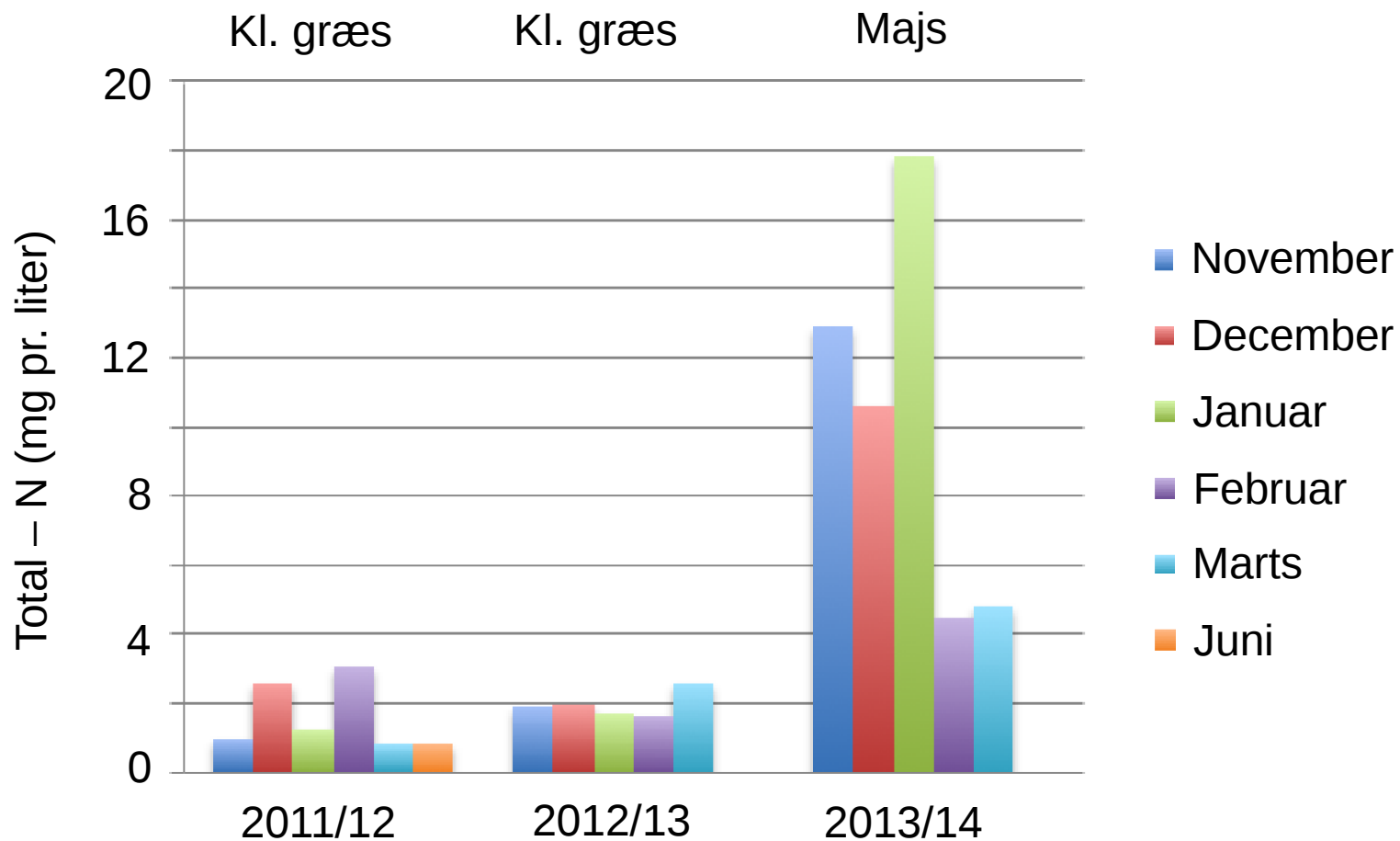
Afgrøde og sædskifte

Afgrøde og sædskifte

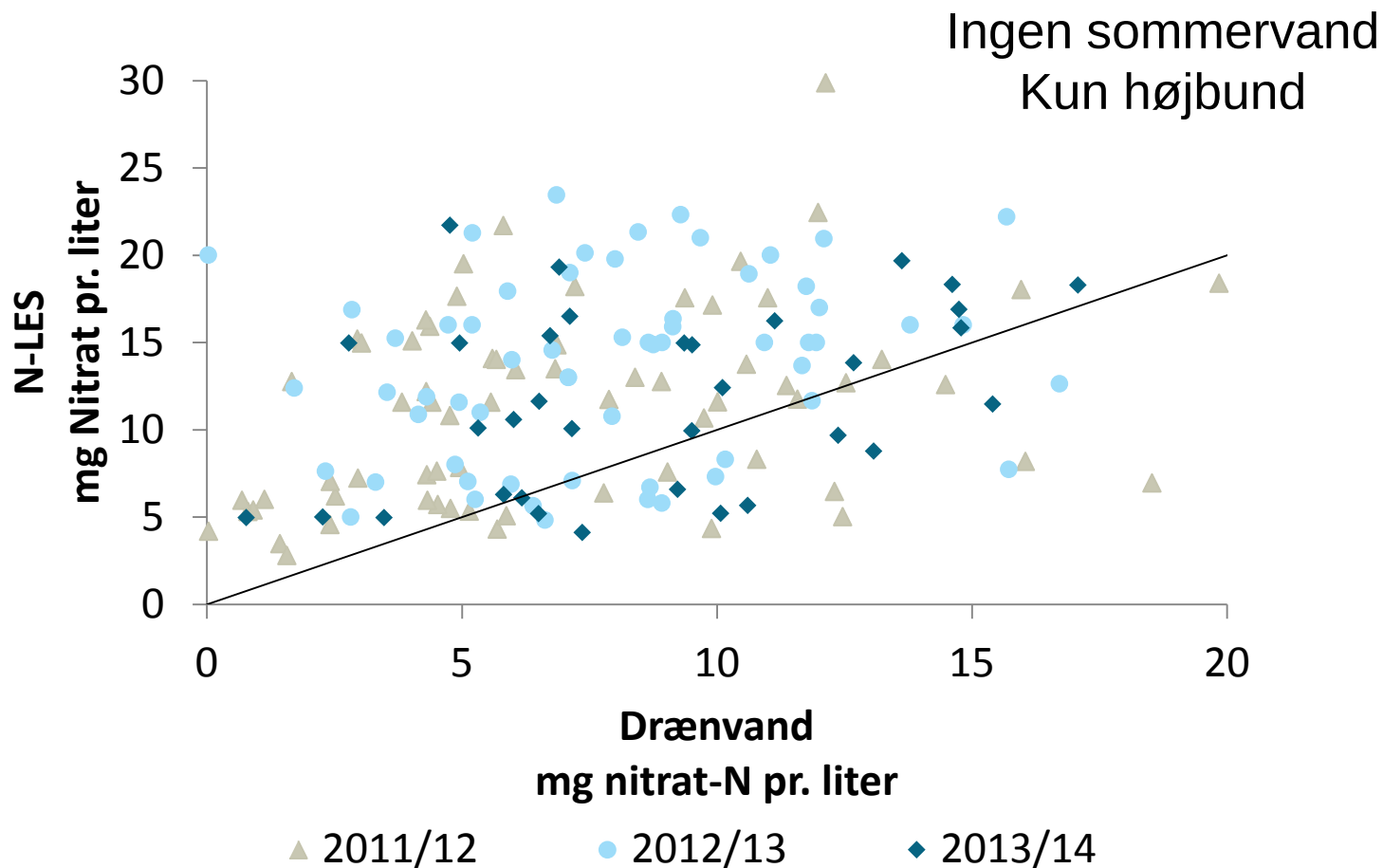

Afgrøde og sædskifte

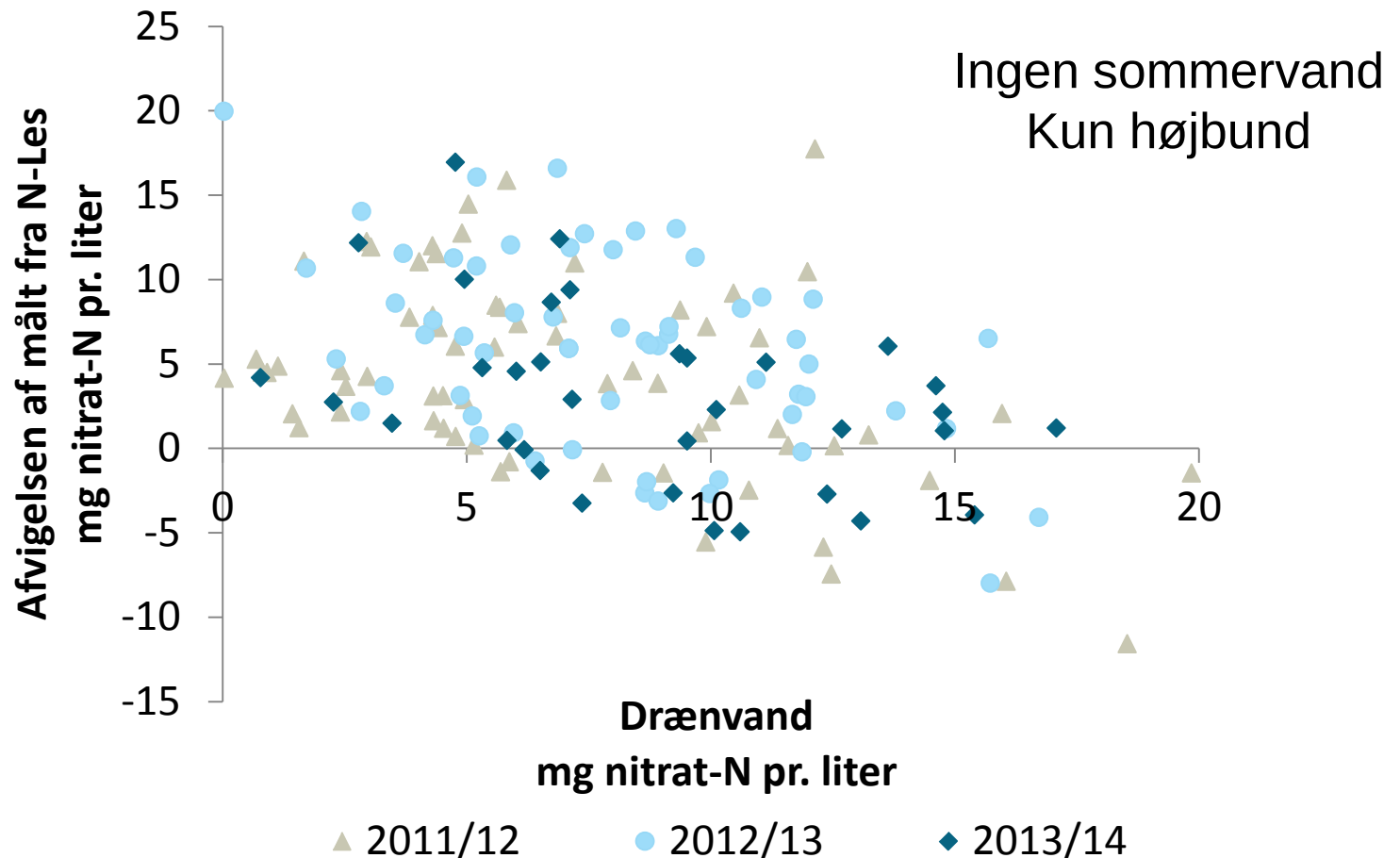

Høje (2014)

Modelberegninger af drænvandsafstrømning

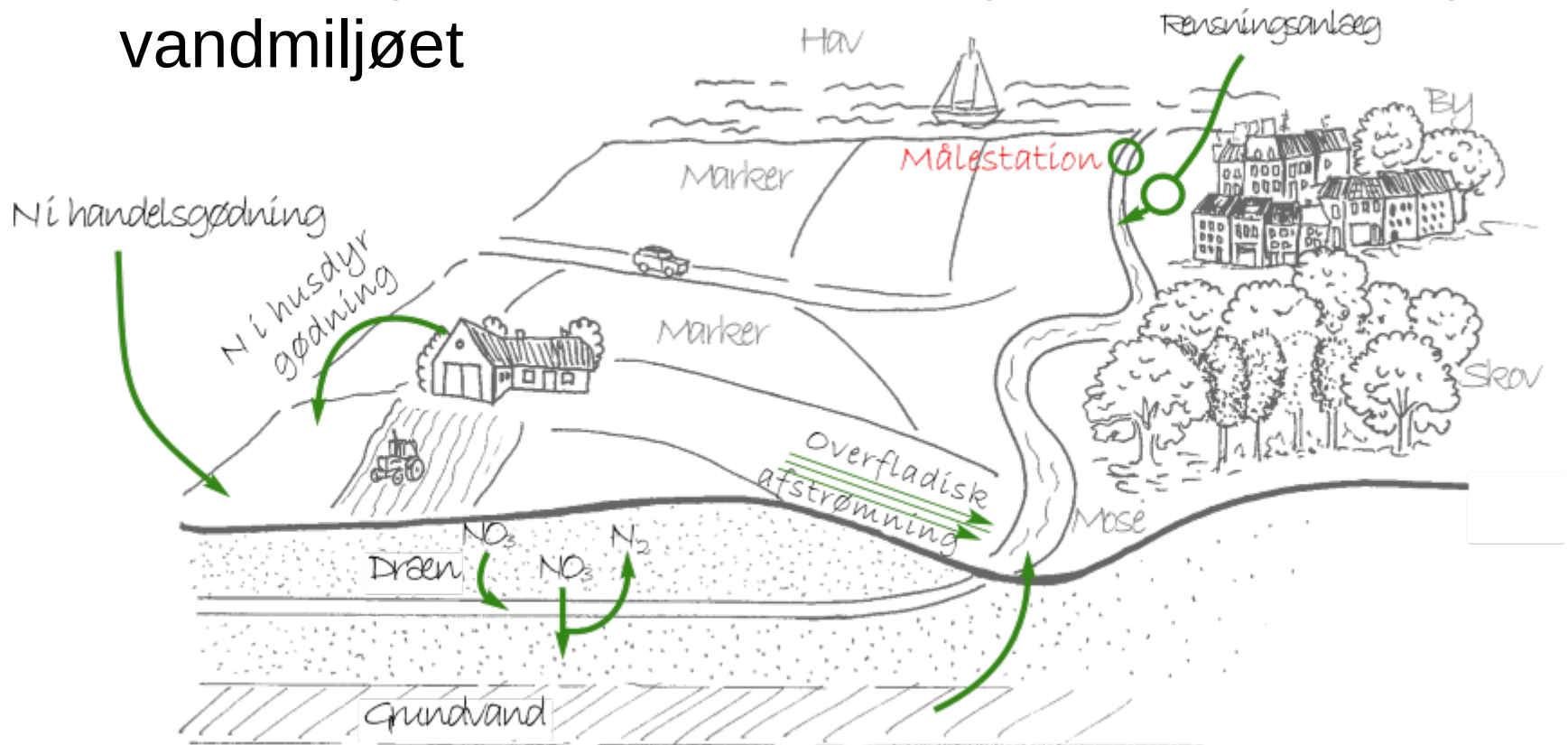

Modelberegninger af drænvandsafstrømning

Hvad kan vi med drænvandsundersøgelserne?

Undersøgelserne kan ikke sige om udledning til
vandmiljøet

Hvad kan vi med drænvandsundersøgelserne?

- Kan der reguleres efter koncentration? Nej

12 mg pr. liter x 100 mm = 12 kg pr. ha

6 mg pr. liter x 400 mm = 24 kg pr. ha

Hvad kan vi sige med drænvandsundersøgelserne?

- Drænvandskoncentrationer er lavere end i LOOP overvågningsprogrammet
- Stor variation i kvælstofkoncentrationer i drænvand – placer virkemidler efter det
- Dyrkningspraksis påvirker drænvandskoncentrationen – men mest ved hændelser
- N-LES kan ikke regne på drænvand – Regner N-LES for højt?
- Drænede arealer har ikke nødvendigvis stort kvælstoftab

Tak til

Alle deltagende landmænd og konsulenter

Aarhus Universitet

Finansiering:

Landmænd

Landboforeninger

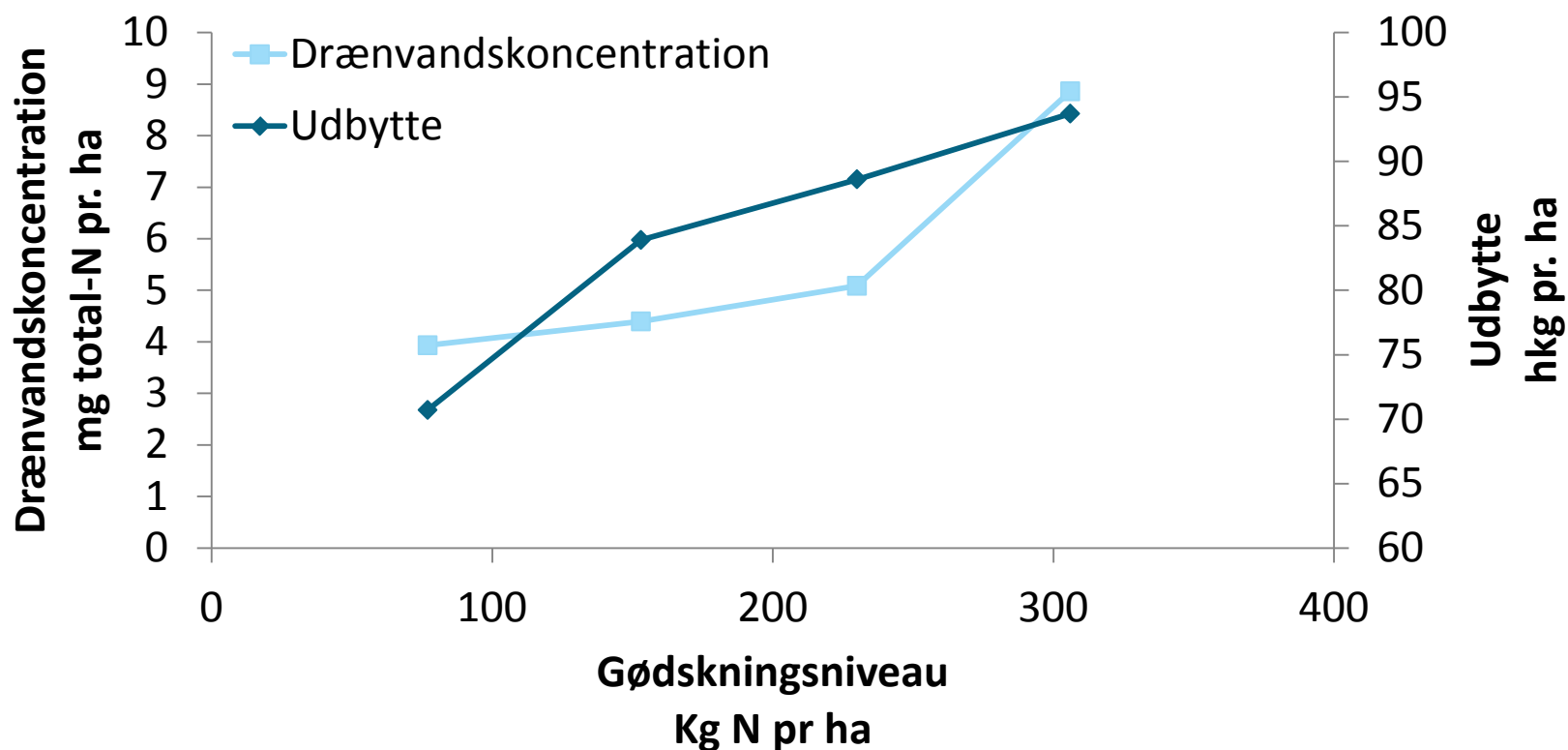
Konsulenthuse

STØTTET AF
promilleafgiftsfonden
for landbrug

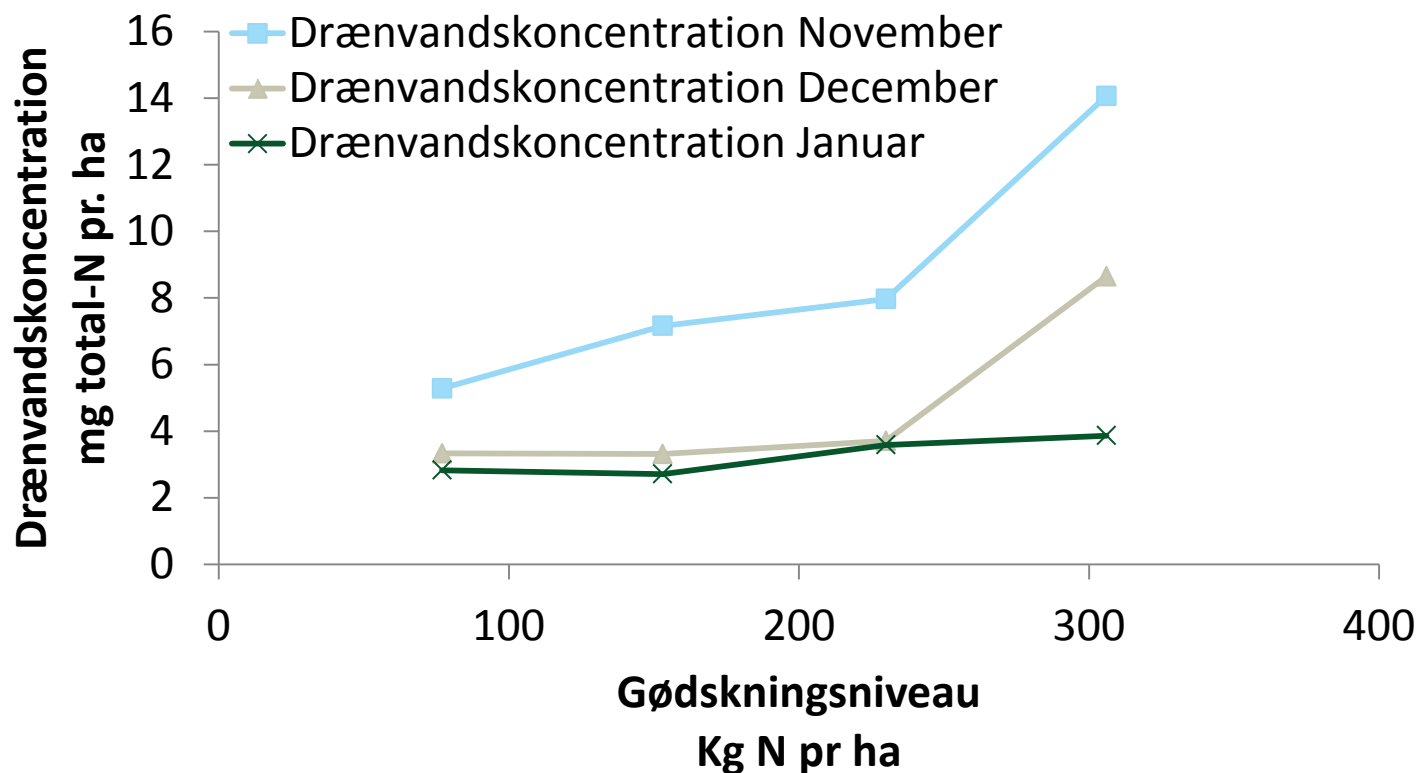
Mere om drænvand: Lad din ERFA-gruppe leje en konsulent fra SEGES der kommer ud og fortæller mere, kontakt: krp@seges.dk

Drænvandskoncentration under forsøg med stigende N

Drænvandskoncentration under forsøg med stigende N

Variabilitet inden for en mark

